

۲ هزار و ۱۰۰ فعال اقتصادی از کشورهای آسیایی، اروپایی، آفریقایی و عربی تنها طی ۹ ماهه اول امسال پای میز مذاکره با فعالان اقتصادی ایرانی نشست‌اند. تنها در پی سفر هیأت ۱۰۰ نفره از کره جنوبی، ۵۰ قرارداد زیرساختی با اعطای خط اعتباری ۱۰۰ میلیارد دلاری برای سرمایه‌گذاری، امضا شده است

برداشت‌های اقتصادی در یک سالگی پسابرجام

[ریحانه یاسینی] زن‌ها و مردهایی تفاوت به شلوغی‌های اطراف هنگام راه رفتن هم‌سر در گوشی‌هایشان دارند و از ورودی ایستگاه مترو در یکی از شلوغ‌ترین خیابان‌های مرکزی پایتخت، داخل می‌روند و بیرون می‌آیند. بعضی‌ها بار سیدن به روی زمین، مستقیم وارد سوپرمارکتی می‌شوند که در دل سفارت سابق آمریکا و درست روبه‌روی ایستگاه متروی طالقانی قرار گرفته است.

در امتداد دیوارهای سفارت سابق، افرادی با موهای بلوند و چشم‌های آبی جمع شده‌اند. موهای درهمی که با شلختگی از زیر شال بیرون آمده‌اند و کوله‌ای بزرگ روی دوش، از توریست بودن زن‌های چشم‌آبی روایت می‌کند. با حالتی آمیخته از ذوق و حیرت، به دیوارهای نقاشی شده سفارت، پرچم آمریکا، نقش سیم‌های خاردار و تصاویر اعتراضی به آمریکا نگاه می‌کنند و پشت هم از صحنه مقابل چشمان‌شان عکس می‌اندازند. کنار جمله‌ای از یک شهید روی همین دیوار، با گچ شماره موبایلی حک شده و زیر آن نوشته شده است: «کلیه فروشی، O-» «معدودی از رهگذران ایرانی که نزدیک به دیوار راه می‌روند، به این آگهی با تعجب نگاه می‌کنند. این نگاه‌های آمیخته با عجب، حکایت هر روز خیابانی است که از وزارت نفت گرفته تا سازمان تقریب مذاهب اسلامی، درون آن جا خوش کرده‌اند. دیوارهای سفارت سابق آمریکا که تمام می‌شود، ساختمانی با سنگ‌های یشمی و نزدیک به سیاه، قد علم می‌کند. ساختمانی ده طبقه که با عنوان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، نقش پارلمان بخش خصوصی کشور را ایفا می‌کند.

طی یک سال اخیر، چهره‌های زیادی که راوی نژادهای اروپایی و آسیایی مختلف بوده‌اند، در این ساختمان دیده شده‌اند. البته نه با کوله‌های بزرگ مسافرتی، بلکه با کیف‌های اداری و لباس‌هایی که رسمیت آن‌ها، از دیدار با مقامات بلندمرتبه حکایت می‌کند. بر اساس اطلاعات پایگاه خبری اتاق ایران، طی مدت زمانی که از توافق هسته‌ای و اجرای برجام می‌گذرد، بیش از ۲۰ هیأت خارجی تجاری برای مذاکرات سرمایه‌گذاری به ایران رفت و آمد کرده‌اند. در میان آنها معاون صدراعظم و وزیر اقتصاد و انرژی آلمان، رئیس جمهوری کرواسی، رئیس جمهوری اسلونی، رئیس جمهوری اتریش، نخست‌وزیر مجارستان، وزیر تجارت فرانسه، وزیران صنعت و انرژی اسپانیا و چندین مقام بلند پایه دیگر حضور داشته‌اند. ترافیک یک سال گذشته خیابان طالقانی، تصویری از فصل جدید ایران پس از سال‌ها انزواست؛ چه تصویر توریست‌هایی که با حضورشان، رشد ۱۲ درصدی ورود گردشگران را رقم زده‌اند و چه فعالان اقتصادی جهان که با آنها بیش از ۵۰ میلیارد دلار قرارداد بسته شده است.

روایت اول: قراردادهای دولتی و خصوصی که در سایه برجام به امضا رسید

صندوق بین‌المللی پول، هر سال گزارشی را درباره وضعیت اقتصادی مناطق مختلف جهان منتشر می‌کند. در گزارش سال گذشته، یک فصل کامل را به پیامدهای اقتصادی توافق هسته‌ای با ایران اختصاص داده و در مقدمه آن نوشته بود: «توافق ایران و ۱۰+۵ باعث برداشته شدن تحریم‌های اقتصادی شده و بهبود بسیار قابل توجهی را در چشم‌انداز اقتصادی این کشور نشان می‌دهد. چرا که با بازگشت ایران به بازار جهانی نفت انتظار می‌رود عرضه جهانی نفت افزایش یابد، از طرف دیگر نیز لغو تحریم‌ها به منزله گشایش فرصت‌های جدید تجارت و سرمایه‌گذاری است.» آنچه طی یکی دو سال گذشته همه پیش‌بینی‌های داخلی و خارجی از پرواز اقتصاد ایران نشان می‌داد، با فرود ایرباس A۳۲۱ به عنوان استعاره‌ای از موفقیت‌های پسابرجامی رنگ واقعیت به خود گرفت. قرارداد با بوئینگ و ایرباس که بزرگ‌ترین رسانه‌ها آن را «تاریخی» توصیف کردند، ارزشی حدود ۳۵ میلیارد دلار دارد. اما بجز آسمان ایران، آلمانی‌ها نیز در صنعت راه‌آهن کشور حضور پیدا کرده‌اند. مقامات زیرممنس نیز اواخر مهرماه بود که وارد کشور شدند و درباره معامله‌ای

از تحلیلگران بر این باورند که با ثبات سیاسی، ایران می‌تواند عنوان پربازدیدترین کشور جهان اسلام را از مصر بریابد. «روزنامه انگلیسی گاردین، سال گذشته چنین روایتی از ایران ارائه داد و نشنال جئوگرافیک نیز ایران را به عنوان برترین مقصد گردشگری در جهان معرفی کرد. گردشگری در حال تبدیل شدن به بزرگ‌ترین صنعت جهان است و پس از توافق هسته‌ای، در ایران نیز روبه بهبود گذاشته است. بر اساس صحبت‌های مسئولان سازمان میراث فرهنگی، از سال ۹۴ تا ابتدای ۹۵، تعداد ورودی گردشگر ۱۲ درصد رشد داشته و بر همین اساس، در آمد این صنعت در کشور به ۸ میلیارد دلار رسیده است. بررسی بیشتر متغیرهای کلان اقتصادی، از رشد حکایت می‌کند. بر اساس گزارش بانک مرکزی، در نیمه نخست امسال رشد اقتصادی ۷،۴ درصدی حاصل شده است. بانک جهانی نیز رشد اقتصاد ایران را در سال جاری میلادی، ۵،۲ درصد پیش‌بینی می‌کند. از طرف دیگر، نرخ تورم نیز به میزان قابل توجهی کاهش یافته و از حدود ۴۰ درصد در سال ۹۲، به ۸،۶ درصد در آذرماه امسال رسیده است. بر اساس نظر کارشناسان، این آمار و ارقام در سایه آرامش سیاسی و اقتصادی پس از اجرای برجام، به دست آمده است. گزارش‌های گمرک نشان می‌دهد صادرات غیرنفتی کشور نیز افزایش یافته و تراز تجاری ایران بالاخره مثبت شده است. تا انتهای آذرماه صادرات غیرنفتی با ارزش ۳۱ میلیارد و ۵۹۳ میلیون دلار، ۹،۵ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. روند واردات نیز که در ماه‌های گذشته منفی بود، در آبان ماه امسال مثبت شد و در پایان آذر بار شد ۴،۳ درصدی همراه بود.

موسی غنی‌نژاد، اقتصاددان برجسته درباره دستاوردهای برجام که مخالفان آن سعی در پنهان کردنش دارند، می‌گوید: «مخالفان بر این نکته تأکید می‌ورزند که شرایط اقتصادی پیش و بعد از توافق هسته‌ای عملاً تفاوتی نکرده و تداوم مشکلات مربوط به مرادات مالی و بانکی بین‌المللی را دلیلی بر این مدعا می‌دانند. شواهد متعددی بر رد این ادعا می‌توان آورد: صادرات نفت نسبت به زمان تحریم‌ها شدت افزایش یافته و ایران عملاً در حال باز پس گرفتن کل سهم بازار از دست رفته خود است؛ هزینه‌های اضافی صادرات و واردات که ناشی از ضرورت دور زدن تحریم‌های مالی و بانکی بود از بین رفته و تجارت خارجی رونق بیشتری از این جهت گرفته است. به علاوه توافق صلح‌آمیز با قدرت‌های جهانی، آرامش و ثبات را به متغیرهای اقتصاد کلان داخلی کشور بازگردانده و فضای کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری نسبت به قبل بهبود چشمگیری یافته است. درست است که مشکلات بزرگی مانند مداخلات نابجای دولت در اقتصاد کم‌اکنون وجود دارد، اما اینها هیچ ربطی به برجام ندارد؛ مضافاً اینکه اگر توافق هسته‌ای صورت نمی‌گرفت مشکلاتی از این دست چه بسا چند برابر می‌شد.»

که به نقل از رویترز ارزشی بیش از ۲۰۲۵ میلیارد دلار داشت، گفت و گو کردند. کمی بعد از آن خبر رسید آلمان قطار مدرن قسطنی به ایران می‌فروشد. بانک kfw آلمان نیز اعلام کرد که ۱۰۲ میلیارد یورو برای توسعه خطوط راه آهن به ایران وام می‌دهد.

همچنین غول جهانی هیوندای نیز در آب‌های ایران حضور پیدا کرده و برای نوسازی ناوگان کشتیرانی نفتی ایران، اعتباری بیش از ۲،۵ میلیارد دلار اختصاص داده است. قراردادهای گازی و نفتی با غول انرژی توتال به ارزش بیش از ۶ میلیارد دلار و قرارداد پژو با ایران خودرو و سایپا با ارزش بیش از هزار میلیون یورو، از دیگر قراردادهای بزرگ بوده‌اند. در کل بعد از اجرایی شدن برجام، بیش از ۱۰۰ قرارداد و تفاهمنامه با کشورهای مختلف امضا شده که بزرگ‌ترین آنها در حوزه‌های حمل و نقل و انرژی بوده است.

اما بجز قراردادهای بزرگ دولتی، بخش خصوصی کشور نیز در مسیر باز شده پس از برجام، با هم‌تایان خود مذاکرات و قراردادهایی داشته است. بر اساس گزارش معاونت بین‌الملل اتاق ایران، ۲ هزار و ۱۰۰ فعال اقتصادی از کشورهای آسیایی، اروپایی، آفریقایی و عربی تنها طی ۹ ماهه اول امسال پای میز مذاکره با فعالان اقتصادی ایرانی نشست‌اند. تنها در پی سفر هیأت ۱۰۰ نفره از کره جنوبی، ۵۰ قرارداد زیرساختی با اعطای خط اعتباری ۱۰۰ میلیارد دلاری برای سرمایه‌گذاری، امضا شده است. در پاییز امسال نیز هیأتی ۱۴۰ نفره از فرانسه به ریاست وزیران کشاورزی و وزیران توریسم و تجارت این کشور با ۹۰ شرکت ایرانی دیدار کردند که در آن دو تفاهمنامه همکاری میان شرکت‌های ایرانی و فرانسوی منعقد و قراردادی به مبلغ ۲۰۷ میلیارد دلار با فرودگاه امام به امضا رسید.

روایت دوم: آمار و ارقام کلان که از اثرات برجام حکایت می‌کنند

«یک کشور متنوع و جذاب، پر از گنجینه‌های هیجان‌انگیز برای بازدیدکنندگان. تخت جمشید بزرگ‌ترین چیزی است که باید ببینید؛ پایتخت باستانی داریوش و خشایارشا که بخوبی حفظ شده است. بسیاری

۱۰ تحریم مهم اقتصادی که در سایه توافق هسته‌ای لغو شده‌اند

- ۱- لغو تمامی تحریم‌های مربوط به نقل و انتقالات مالی از مبدأ ایران یا به مقصد ایران مصوب اتحادیه اروپا
- ۲- لغو تحریم ارائه خدمات پیام‌رسانی مالی بانکی (سویفت) به ایران
- ۳- لغو کامل تحریم واردات نفت و گاز و محصولات پتروشیمی از ایران
- ۴- لغو کامل تحریم‌های مربوط به صنایع خودرو و حمل و نقل
- ۵- لغو تحریم‌ها علیه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و لغو مسدود شدن حساب‌های بانک مرکزی ایران در تمامی کشورهای دنیا و آزادسازی اموال و دارایی‌های آن
- ۶- لغو تحریم‌ها علیه شرکت نفت جمهوری اسلامی ایران و شرکت ملی گاز ایران شامل لغو انسداد حساب‌های بانکی آنها و امکان آزاد شدن تمامی اموال شرکت نفت و شرکت‌های وابسته آن
- ۷- لغو تحریم‌ها علیه بانک ملی، تجارت، ملت، رفاه کارگران، صنعت و معدن و دیگر بانک‌های دولتی ایران و عادی‌سازی روابط بانکی با آنها
- ۸- لغو تحریم‌ها علیه صدها شرکت صنعتی ایران و عادی‌سازی روابط اروپا با آنها
- ۹- توقف اجرای تحریم‌ها و محدودیت‌های آمریکا علیه درآمدهای ایران در خارج از کشور از جمله نقل و انتقال این منابع و درآمدها از سیستم‌های مالی و بانکی
- ۱۰- لغو تحریم‌های مسافرتی و انسداد حساب‌های بیش از چهار صد نفر از اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی

بر اساس گزارش

بانک مرکزی،

در نیمه نخست

امسال رشد

اقتصادی ۷،۴

درصدی حاصل

شده است. بانک

جهانی نیز رشد

اقتصاد ایران را

در سال جاری

میلادی، ۵،۲

درصد پیش‌بینی

می‌کند. از طرف

دیگر، نرخ تورم

نیز به میزان قابل

توجهی کاهش

یافته و از حدود

۴۰ درصد در

سال ۹۲، به ۸،۶

درصد در آذرماه

امسال رسیده

است